

Una generació perduda

El 12 de gener passat, coincidint amb el quinze aniversari de la mort del poeta, traductor i teòric de la literatura Joan Ferraté (1924-2003), es va formalitzar l'ingrés dels dotze mil volums de la seva biblioteca personal a la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona. Va ser un acte emocionant per al centenar llarg de persones reunides a la Sala de Graus, moltes de les quals retornaven a la universitat on havien estudiat de joves per retre els honors a un dels seus autors de capçalera, el seu «Lísias, gramàtic», d'acord amb la fel·liç analogia que va establir Jordi Cornudella a partir del poema de Kavafis, traduït, és clar, per Ferraté.

Avui, fora de les facultats de lletres, i potser ja ni aquí, no sé si se'l recorda gaire, però als anys vuitanta era una referència ineludible per a tots els estudiants de filologia, almenys a Girona, on el professor Salvador Oliva es preocupava bé prou que cap alumne d'introducció als estudis literaris acabés el curs sense haver llegit *Dinámica de la*

poesía i els seus pròlegs a les edicions de Josep Carner per a la col·lecció «L'Escorpí». Guardo els meus exemplars d'aquests llibres com uns tresors molt estimats, tots subratllats, anotats, amb signes d'exclamació i asteriscos gargotejats als marges. Al pròleg d'Auques i ventalls, hi retiro una lletra que no és meua, sinó d'algun company de classe que, al bar del vell pati del Seminari, em va escriure al peu d'una pàgina: «Mira't el capítol "Poesía y símbolo", a *Dinámica de la poesía*, p. 83». En la nostra promoció, intercanvis d'aquesta classe eren corrents i sempre gratificants. A vegades ens recomanàvem poemes del germà, Gabriel Ferrater, la nostra gran descoberta d'aquells anys, escrivint-los en un tovalló de paper, o discutíem sobre la funció narrativa d'un personatge del tot secundari en una escena qualsevol d'*Orgull i prejudici* com si ens hi anés l'exacta comprensió de la novel·la sencera. Quan fèiem campana, i era bastant sovint, ho acordàvem en grup per anar a prendre un suís a L'Antiga i passar-hi mig matí amb els llibres dels germans Ferrater sobre la taula. «Cap surt de la memòria / no abolirà la plàcida / manera de morir-se / que tenen els records», vaig encerclar amb llapis al meu sofert exemplar de *Les dones i els dies*, i unes pàgines més endavant (per què aquesta fixació, tot just amb divuit anys, pel temps que fuig?), «Que et fessis vella tu, Helena, / sí que em faria escopir sang». Teníem els mestres a les aules i en els llibres, amb prou feines els distingíem.

Aquella va ser una generació afortunada, i em va anar de poc de no haver-la ni tocada. Jo no era de filologia, sinó d'història de l'art, però en un revés que segurament van propiciar els plans d'estudi antics vaig matricular-me de totes les assignatures de literatura que vaig poder, a costa de reduir les optatives de geografia i història a una de sola en tota la carrera. No calia més: totes les matèries obligatòries es basaven, de fet, en manuals d'història de l'art, per rigorós ordre cronològic: una prolongació tediosa del que ja havíem après al batxillerat. Em vaig avorrir sobiranament, excepte a les classes de Josep M. Nolla i de Jaume Fàbrega, que tenien maneres tan diferents d'incitar a l'entusiasme. No vam fer cap pinya, no comentàvem cap llibre. Recordo que a segon cicle, a Bellaterra, una professora ens va retreure que no haguéssim llegit mai Gombrich, i l'expressió d'estupor de Teresa Camps quan li vam dir que no havíem sentit a parlar de Cirici. La generació perduda, en els estudis artístics a Girona, prové d'aquell buit: quasi tot està per fer.

